

7 februari 2016

Beste lezer,

Bij dezen ontvangt u de eerste Nieuwsbrief van 2016. Bijna een heel jaar ligt nog voor ons om muziek te maken, naar muziek te luisteren of naar concerten te gaan. Dat we ook in 2016 weer veel moois mogen beleven!

Deze Nieuwsbrief verschijnt in een 'luwe periode' en is daarom niet zo uitgebreid als we gewend zijn. Er zijn weinig uitvoeringen, maar achter de schermen zijn de voorbereidingen voor de passies en de voorjaarsconcerten weer volop aan de gang.

In de rubriek 'Van de bestuurstafel' geeft de secretaris een korte terugblik over 2015 en een kort overzicht van de initiatieven voor 2016. Het FASO Jeugdbeleid is springlevend en dat mag gezegd worden. De commissie doet een oproep tot samenwerking om plaatselijke initiatieven te ondersteunen.

In 2017 vindt weer het Nationaal Concours voor Jeugdsymfonieorkesten plaats en daarvan nu al een vooraankondiging.

In 'Mijn Favoriet' beschrijft fagottist en bibliotheek medewerker Pieter de Oude op geheel eigen wijze zijn ervaring met de 9e symfonie van Sjostakovitsj. Het Heneni Symfonieorkest viert het 10-jarig bestaan en biedt ons een kijkje 'in de keuken' van dit bijzondere orkest.

Voor bijzondere activiteiten/cursussen kunt u terecht bij Flutonicon en Huismuziek.

PEP pakket gratis? Geen grap, maar echt waar!

De redactie (Jet Katgert, Sanneke van der Ouw, Ninon Vis en Wil Senden) wenst u veel leesplezier.

Inhoud:

- *Van de bestuurstafel*
- *Jeugdbeleid*
- *Nationaal Concours voor Jeugdsymfonieorkesten*
- *Mijn Favoriet*
- *Flutonicon*
- *Huismuziek*
- *Jeugd in uw Orkest?*
- *Extra service: gratis PEP-pakket*
- *Kopij FASO Nieuwsbrief*

Van de bestuurstafel

Het FASO bestuur heeft alle orkesten binnen de FASO al nieuwjaarswensen gestuurd maar die wensen voor een goed en muzikaal jaar gelden natuurlijk ook alle lezers van de Nieuwsbrief!

Een korte terugblik op de FASO activiteiten in 2015. Het lijkt allemaal zo automatisch te gaan, het uitkomen van weer een Nieuwsbrief, het verwerken van de leenaanvragen, het goed functioneren van de website, de concerten door het FASO Fluitensemble, maar daar zijn allemaal enthousiaste mensen voor nodig.

Een aantal actieve mensen verliet de FASO in 2015 maar anderen boden hun diensten aan, om mee te denken, om mee te werken. Het bestuur is enorm blij met het aantal vrijwilligers dat nu actief is voor de FASO!

Een aantal activiteiten van de FASO stopte in 2015 maar plannen voor nieuwe activiteiten kwamen weer op, bijvoorbeeld in gesprekken met Huismuziek, Kon. Ned. Muziek Organisatie (KNMO=Hafa) en het Koepelorgaan Nederlandse Studentenorkesten (KONSO).

Plannen voor nieuwe dienstverlening, voor het uitbreiden van de PR, voor een groot projectorkest, voor het stimuleren van hedendaagse of onbekende muziek worden momenteel op hun mogelijkheden onderzocht.

Eén nieuwe activiteit werd al daadwerkelijk gestart, door de Commissie Jeugdbeleid: de Strijkersdag in Limburg. Uiteraard wordt ook onderzocht hoe de FASO bibliotheek gezond de toekomst in kan.

De bestuurders en vrijwilligers van de FASO werken met enthousiasme en grote eensgezindheid aan hetzelfde doel (dat FASO leden samen muziek kunnen maken) en sinds eind 2015 (integratie website en uitleensysteem) is het ook mogelijk geworden om elkaars taken zo nodig over te nemen.

Het bestuur streeft hier al jaren naar omdat overdraagbaarheid van het werk belangrijk is voor de service van de FASO op korte en lange termijn. Een belangrijke stap naar een gezonde toekomst van de FASO.

Voor de inspiratie en ter verbinding een greep uit de berichten van FASO lidorkesten op Facebook

- Orkesten zijn muzikaal maar ook maatschappelijk interessant en enthousiast aan het werk:
- Alle landelijke orkesten zoals Jeugd Orkest Nederland en

Nederlands Studenten Orkest zijn weer volop aan het concerten.

- NSO speelt ook voor en met vluchtelingen
- Hofstad Jeugdorkest speelt voor het War Child in het Pink Project
- Kerkraads Symfonie Orkest doet mee aan verrassend Vastenavondconcert
- Het Almeers Orkest en Operakoor Almere veroveren met Opera Almere Haven
- Studentsymfonieorkest Universiteit Twente doet dubbelconcert met de Studenten Harmonie SHOT
- Live op Radio4 een concert van Het Klassiek Collectief vanuit het Concertgebouw
- Twee orkesten uit Arnhem (NOVA en Sinfonietta) gaan samen groot en indrukwekkend werk spelen (uit Mahler 4 en Rheinische van Schumann)
- Muziekschool de Muzen organiseert een grote Strijkersdag
- Jubileumconcert van het HanzeOrkest met Tania Kross
- Veel meespeelrepetities zie je langskomen op Facebook bijv. open repetitie van Nijmeegs Studentenorkest "Carolinum" waar je mag mee-repeteren met de tweede symfonie van Sibelius
- Philips Symfonie Orkest schud de donkere winterdagen af met een programma: Latin Swing
- Het Oost Nederlands Symfonieorkst speelt in een prachtig verbouwde duitse Koekjesfabriek (Neuenhaus).
- Kindervoorstelling met "the Snowman" door Orkest Toonkunst Bussum met het mogen uitproberen van instrumenten na afloop. Dit is nog maar een greep uit de berichten van de laatste twee weken. Ook als u zelf geen Facebook account heeft kunt u meegenieten via www.faso.eu

Jeugdbeleid

Strijkers in ontwikkeling!

De FASO-commissie Jeugdbeleid (Bekkie Doornweerd, Wilma van der Heide, Frank Peelen en Wil Senden) blikt op de website terug op 2015 en lanceert binnenkort haar nieuwe plan voor 2016. De slogan van het FASO-Jeugdbeleid is aangepast, om een breder kader van de doelstellingen te omschrijven en luidt thans: Strijkers in ontwikkeling!

Deze doelstellingen luiden:

- Bevorderen van een gestandaardiseerde muziekopleiding.
- Onderzoek naar (gebrek aan) doorstroming van jongere amateurmusicici.
- Bevorderen van laagdrempelige muziekactiviteiten.

Gestandaardiseerde muziekopleiding

Getracht wordt de door FASO en LKCA (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, Utrecht) ontwikkelde richtlijnen voor de strijkersopleiding te promoten. In Brabant worden door Kunstbalie, Tilburg op vijf verschillende plaatsen landelijk erkende praktijkexamens voor blazers en slagwerkers georganiseerd. Deze examens bieden een goed uitgangspunt voor examens die gekoppeld zijn aan de strijkersrichtlijnen (zie: www.kunstbalie.nl/muziekexamens).

Naar verwachting zullen komende september de eerste strijkers in Brabant op deze manier examen doen.

Doorstroming van jongere amateurmusicici

De masterscriptie van Hidde Hoogstraten (gepresenteerd op de najaarsvergadering van 2014) beschrijft het onderzoek naar de instroom van jongeren in onze amateurorkesten en op welke manieren dit bevorderd zou kunnen worden. In de volgende Nieuwsbrief komt de samenvatting van dit onderzoek met een aantal aanbevelingen.

Mooie voorbeelden van nieuwe startpunten met jeugd en/of beginners zijn: het Jeugd Strijkorkest Toonkunst Bussum (4e seizoen met twee projecten per jaar), het project van Merwe Sinfonietta in Gorinchem en de heroprichting van het Jeugd Symfonie Orkest Drenthe (JSOD).

Verzoeken voor mogelijke ondersteuning van nieuwe projecten in 2016 met jeugd of strijkers in ontwikkeling kunnen tot 15 maart 2016 ingediend worden op jeugdzaken@faso.eu (zie de

advertentie onderaan in deze Nieuwsbrief)

Bevorderen van laagdrempelige muziekactiviteiten

Zowel de Brabantse Strijkersdag als de eerste Strijkersdag in Limburg (met 40 beginnende strijkers inclusief volwassenen) blijken een succesformule. Bij voldoende financiële middelen zullen beide strijkersdagen jaarlijks worden georganiseerd door de stichting Zuid Nederlandse Strijkersdagen (ZNS), waarin de FASO vertegenwoordigd is. Op 17 april vindt de BSD in CKE Eindhoven weer plaats (zie bericht op de FASO-website). Meer informatie over de muziek is te vinden op de vernieuwde website van de ZNS <http://strijkersdagen.nl/wordpress/>). Nadere gegevens over de Limburgse Strijkersdag verschijnen in de volgende Nieuwsbrief.

De FASO-commissie Jeugdbeleid onderstreept, zoals gezegd, hiermee graag de nieuwe slogan: 'Strijkers in Ontwikkeling' De gedefinieerde kernactiviteiten zijn leeftijdsloos en blijven dus onverminderd van toepassing.

Nationaal Concours voor Jeugdsymfonieorkesten

Zesde editie!

Vooraankondiging

Het is alweer meer dan een half jaar geleden dat de vijfde editie van het Nationaal concours voor Jeugdsymfonieorkesten werd afgesloten met een spetterende finale in De Doelen in Rotterdam. Ook de voorronden in Akoesticum te Ede herinneren wij ons als een muzikaal feest.

Het bestuur buigt zich nu over de organisatie van de zesde editie. Daarbij willen we het goede behouden en waar mogelijk, elementen verbeteren. Zo zullen we de indeling in drie afdelingen handhaven en de workshops en masterclasses weer een plek geven tijdens de voorrondedagen. Meer aandacht zal uitgaan naar de verdeling van de orkesten over de afdelingen vooraf. Uitvoering van een verplicht werk zal vooral aan de orde komen in de finale en zal weer gepaard gaan met een daarbij passende nadere opdracht voor de orkesten.

We kunnen u alvast mededelen dat de voorronden net zoals vorig jaar zullen worden gehouden in Akoesticum in Ede. Daarvoor trekken we ook deze keer weer een weekend uit. Voor 11 en 12 maart 2017 is Akoesticum gereserveerd, en ook de finaledag is al gepland, nl. op zaterdag 10 juni 2017 in De Doelen.

Gedetailleerde informatie over het verder verloop van deze zesde editie volgt over niet al te lange tijd.

Mijn Favoriet

De 9e Symfonie van Sjostakovitsj, ofwel: De Solo!

Het is al weer bijna tien jaar geleden dat onze toenmalige dirigent Arjan Tien negen vingers opstak toen hem uit het orkest gevraagd werd welke symfonie van Sjostakovitsj hij dan wel in gedachte had. Als eerste fagottist - in het Symfonieorkest Nijmegen hebben de blazers hun vaste plaats - wordt je dan overvallen door tegenstrijdige emoties. Alles tussen 'joepie!' en 'dat kan ik nooit'.

Voor de niet-fagottisten onder ons: het vierde deel van de 9e van Sjostakovitsj is zo goed als helemaal solo voor de fagot met grootse trombones tussendoor en zacht begeleid door de altviolen. Dit is de mooiste en langste solo uit de symfonieën van de grote Rus en bovendien ongelofelijk, allemachtig prachtige muziek.

En dan mag je als afsluiting ook nog het huppelige, bijna argeloze hoofdthema van het vijfde en laatste deel voorspelen aan iedereen. Maar je weet, bij 'Sjos' is niets wat het lijkt en ook deze joligheid heeft een tragische ondertoon.

Thuisgekomen van de repetitie waarop Arjan die non-verbale aankondiging deed wilde ik natuurlijk direct de solo gaan oefenen, maar ja, ik ben sowieso laat thuis na een biertje en de 40 kilometer van Berg en Dal naar Dieren - Je moet er wat voor over hebben om wekelijks in zo'n goed orkest te spelen -. Dus, even wachten tot de volgende avond, of toch maar even proberen. Ik ging op zoek naar het grote boek met orkest-solo's. Ter geruststelling aan de lezer: mijn burens en mijn familie hebben geen last van mij omdat mijn werkkamer in de tuin ligt, meer dan tien meter verwijderd van de dichtstbijzijnde kinderslaapkamer. Het gaat hier namelijk om vijf kamers - inclusief die bij de burens - met daarin anno 2006 vijf snurkende kids tussen de drie en de elf jaar oud. Ik besloot geduld te hebben.

Het was pas april. Eerst nog het herdenkingsconcert op 4 mei in de Vereeniging in ons Nijmegen: Ein Deutsches Requiem met het Projektkoor Gelderland. Ook geen minne muzikale gebeurtenis! Wij verkeerden toen nog in de gelukkige omstandigheid dat wij twee keer jaar in de op één na mooiste zaal van Nederland mochten optreden.

Dus 'pas' half november spelen we Sjos 9 in die mooie zaal, en dan zit ik daar tussen mijn vrienden een paar van de mooiste

noten ooit voor mijn instrument geschreven, te spelen. Het is een voorrecht. Maar de zenuwen daarvoor!

Tijdens onze vakantie in de Franse Alpen zal ik over weinig anders gepraat hebben, want drie weken je instrument niet aanraken met een dergelijke belangrijke solo in het vooruitzicht is een nagelbijterige aangelegenheid. Als ik thuis kom moet ik die hele embouchure weer opbouwen. En dan heb je nog twee maanden of zo, zei mijn zoon. Dat is toch zat!!

Ja, als je jong bent en onbevangen. Ik was al bijna 50 en 35 jaar ervaring als orkestmusicus kan je ook in de weg gaan zitten. Vroeger speelden we gewoon Schubert of Fauré, of hooguit een keer een Beethoven symfonie of de Baron Hop Suite. Nu speelt ieder zichzelf respecterend amateur orkest (bijna) alle Brahmsen, Tsjaikovskies, Mahlers en Sjostakowitsjen. Zijn we nou met z'n allen zoveel beter geworden en draaien we een beetje door?

Goed, de solo! Eerste zin naar de hoge des, en de tweede zin naar de hoge d. Dat zijn hoge noten, maar na verloop van tijd, als je de hele solo een keer op de repetitie mag spelen, merk je dat eigenlijk het middengedeelte, in het middenregister met die lange noten veel moeilijker is. Daar moet het blijven klinken en op de adem blijven stromen.

Als deel vijf begint en het tempo er lekker ingaat moet je op zoek naar een mooi en karaktervol staccato, maar daar stroomt de adrenaline dan voldoende voor. Het vijfde deel raast als een 'short ride in a fast machine' voorbij, en in het slotapplaus krijg je een klop op je schouder van de klarinettist en mag je gaan staan als de dirigent het aangeeft.

Heb ik het eigenlijk goed gespeeld? Aan alle hoofden die zich omdraaien te zien wel. Voor de pauze voldoende embouchure gespaard en op een bepaald moment leek het wel vanzelf te gaan. Mijn collega Henriëtte zou noten van mij overnemen als ik er helemaal doorheen zou zitten, maar dat was niet nodig. Het spelen van deze solo is hoogstwaarschijnlijk een éénmalige gebeurtenis geweest. Maar je weet maar nooit. De afgelopen tien jaar heeft er al weer zoveel andere wonderschone muziek op onze lessenaars gestaan, meestal zonder dat soort solo's, en dan keert de fagottist weer terug op zijn bescheiden plaats ergens achterin, en geniet hij van het samenspel en zo nu en dan een paar aardige noten.

Pieter de Oude
fagottist en bestuurslid SON

Flutonic

Honderd fluitisten gezocht

Als onderdeel van 'Dag in de Branding' (festival voor Nieuwe Muziek www.dagindebranding.nl) vindt op zaterdag 5 maart 2016 een concert plaats in het Gemeentehuis in Den Haag, waarbij het Atrium wordt omgebouwd tot een concertzaal. Het concert duurt ongeveer 60 minuten en staat onder leiding van Christian Karlsen. Op het programma staat een stuk van Salvatore Sciarrino: Studi per Internazionale del Mare. Er is plaats voor 500-600 bezoekers.

De bezetting bestaat uit: percussie, zang, 4 saxofoons, 4 fluiten en twee grote (amateur) orkesten van 100 fluitisten en 100 saxofonisten.

Er wordt gerepeteerd op vrijdag 4 maart in de avond en zaterdag 5 maart in de middag. Het concert vindt zaterdagavond plaats.

Voor het fluitorkest worden nog fluitisten gezocht.

Aanmelden en informatie: Liddy Ettema: info@EENPUNT6.nl

Fluitorkest en Samenspel

Inschrijven is nog mogelijk voor het Fluitorkest op 20 februari en de Samenspel-dag op 21 februari.

Twee dagen fluitspelen onder de bezielende leiding van Robert Pot. Met zijn onorthodoxe aanpak is hij in staat zelfs de moeilijkste onderwerpen concreet in kleine stappen uit te leggen. In dit weekeinde wordt veel aandacht besteed aan het samenspel. Thema's als klankkleur, dynamiek en intonatie worden uitvoerig behandeld en direct toegepast in de stukken. Naast de gewone concertfluit, hebben we ook deelnemers nodig die piccolo, altfluit en/of basfluit spelen.

Deelnemers kunt heen en weer reizen, maar ook in Leerdam overnachten. Voor de blijvers is er zaterdagavond de gelegenheid in fluitkwartet of -kwintet te spelen.

Gestudeerd worden:

Boismortier, Concerto in D; Beethoven, Scherzo uit de pianosonate op.2 nr.3; Boyce, Symfonie nr.1;

Foster, Jeanie, With the Light Brown Hair; Amos, Animal Friends; Datschkovsky, Danza Mexicana nr.2

Inlichtingen: <http://www.flutonicon.nl/nl/activiteiten/fluitdagen>

Fluitexamens

De fluitexamens theorie zijn in april 2016. De fluitexamens praktijk zijn op 4 juni 2016. Bij veel deelnemers ook op 21 mei. Inschrijven vóór 15 maart 2016.

Inlichtingen: <http://www.flutonicon.nl/nl/activiteiten/fluitexamens>

Huismuziek

Music Mix

Op 9 en 10 april is het volgende Music Mix weekend op de locatie Fredeshiem bij Steenwijk. Aan dat weekeinde hebben we nog een nieuwe workshop toegevoegd: Carmina Burana met Ines Leijen.

Verder kun je meedoen aan een van de volgende workshops: Tango-orkest, Georgische liederen, Swing au chocolat of Koorimprovisatie. Liever niet naar Music Mix, maar wel naar Fredeshiem? Dat kan. We organiseren er ook Kamermuziek à la carte (19-20 maart).

Wintercursussen

Septet Beethoven (13 maart en 16 april, Ede). Klarinet en fagot zijn al volgeboekt.

Kamermuziek à la carte (19-20 maart, Steenwijk). Nog plaats voor violisten, altviolisten en cellisten.

Arrangeren voor vakmusici (8, 15 en 22 april, Ede). Arrangeren is tegenwoordig essentieel als je musicus bent, zegt cursusleider Willem van Merwijk (saxofonist).

Lente in Venetië (24 april, Ede). Kleine barokensembles spelen muziek uit de vroegbarok.

Spaanse barok voor koor en orkest (16-21 mei, De Glind). De cursus is voor gevorderde spelers en zangers.

Kamermuziekdagen

Ook in 2016 organiseert Huismuziek weer diverse kamermuziekdagen samen met vrijwilligers. Op 19 maart is de Kamermuziekontmoetingsdag in Gouda. Heb je nog helemaal geen ervaring met kamermuziek, dan kun je beter meedoen met *Kamermuziek In De Steigers* in Groningen of Zwolle, allebei op 16 april.

Nieuws uit de regio

Op 16 april organiseert Huismuziek Den Haag een dag met vier verschillende workshops. Overkoepelend thema is contrasten.

Huismuziek Zeist zoekt cellist. Voor onze Gemengde Groep, bestaande uit o.a. klarinet, dwarsfluit en blokfluit zijn we op zoek naar een extra cellist(e). We spelen eens in de 14 dagen op donderdagavond.

Huismuziek Zutphen zoekt blazers en strijkers! Momenteel bestaat het ensemble uit 9 personen. Repertoire: van middeleeuws tot hedendaags. Repetities op vrijdagmiddag, eens per 14 dagen.

Informatie: www.huismuziek.nl

Jeugd in uw Orkest?

Welk orkest staat open voor jeugd en wil in 2016 in samenwerking met de FASO-commissie Jeugdbeleid een jeugdstrijkorkest starten of een (nieuw) project voor beginnende strijkers realiseren? Duur project ca 6 weken.

Wat vragen wij:

- orkestbestuur met affiniteit voor jeugdbeleid
- een aantal behulpzame strijkers en/of ouders
- oefenruimte

Wat bieden wij:

- een compleet uitgewerkt draaiboek
- expertise gebaseerd op voorgaande projecten
- muziek voor jonge strijkers (via de FASO-bibliotheek)
- (bescheiden) financiële ondersteuning

Voor vragen en aanmeldingen (tot uiterlijk 15 maart 2016):
Wilma van der Heide, email: jeugdzaken@faso.eu; telefoon 035-6980390

Extra service: gratis PEP-pakket

Het Promotie- en Educatie Pakket voor het basisonderwijs met informatie over (spelen in) een symfonie-, strijk-, en accordeonorkest biedt mooi materiaal om kinderen te interesseren voor muziek. Deze pakketten kunnen tegen portokosten worden verstuurd en zijn aan te vragen via jeugdzaken@faso.eu

FASO-Nieuwsbrief

Kopij FASO Nieuwsbrief

Lever uw bijdrage!

Kopij voor de volgende nieuwsbrief kunt u sturen naar:

redactie@faso.eu

De deadlines en verschijningsdata van de FASO-nieuwsbrief tot zomer 2016 zijn weergegeven in de volgende tabel

Editie	Deadline	Verschijningsdatum
2016-2	5 maart	19 maart
2016-3	23 april	7 mei
2016-4	11 juni	25 juni